

Duitse model vergt tijd en samenwerking

Het duale beroepsonderwijs wordt gezien als een belangrijke pijler onder de Duitse economische voor- spoed en lage werkloos- heid. Waarom doet de rest van Europa dit niet?

‘In Duitsland zitten ver- houdingsgewijs de minste jongeren zonder werk’, pocht de Bondsrepubliek op haar website over be- roepsonderwijs. Slechts 7,7% van de Duitse beroeps- bevolking tussen 15 en 25 jaar kan geen baan vinden. Ter vergelijking: in de EU is ruim 20% werkloos, ter- wijl de jeugdwerkloosheid in Nederland schommelt rond de 12%.

Behalve Duitsland kunnen ook Zwitserland, Oostenrijk en Denemar- ken mooie rapportcijfers overleggen. Wat zijn de overeenkomsten tussen die landen? Alle hebben ze een sterke traditie van duaal beroepsonderwijs. Anders gezegd: jongeren die niet geschikt zijn voor universi- tair onderwijs, of daar sim- pelweg geen zin in hebben, volgen een programma van gemiddeld drie jaar waarin ze drie tot vier dagen per week werken bij een bedrijf dat ze ook schoolt in de no- dige vaardigheden. De rest van de tijd brengen ze door op school. Ondernemings- verbanden garanderen de kwaliteit en toepasbaarheid van de opleidingen.

Nederland kent ook dua- al beroepsonderwijs. Maar de status en populariteit van die zogeheten beroeps- begeleidende leerweg (bbl heeft) zijn onvergelijkbaar met die in Duitsland, waar een opleiding bij een bedrijf nog altijd de voor- naamste entree vormt tot de arbeidsmarkt.

‘Maatschappelijk en politiek is het duale on- derwijs in Duitsland heel belangrijk’, zegt professor

Dietmar Frommberger, on- derwijskundige aan de uni- versiteit van Magdeburg.

De duale doorstroom naar een baan verloopt door de bank genomen soepel. Bovendien hebben bedrijven er belang bij hun leerlingen zelf goed op te leiden, zodat die daarna in dienst kunnen worden ge- nomen. De binding tussen de jongere en het bedrijf is volgens Frommberger dan ook groter dan bij afzonder- lijke stages.

De vraag is waarom Eu- ropese landen het Duitse model niet simpelweg kopi- eren. Volgens Gerd Busse, onderwijskundige uit Dort- mund, is er vanuit vooral Zuid-Europa toenemende belangstelling voor de du- ale beroepsscholing als in Duitsland. Maar een onder- wijstraditie waarin bedrijfs- leven, ondernemingsver- banden en overheid soepel samenwerken bouw je niet zomaar op.

Bovendien zijn er ook kanttekeningen te plaatsen bij het Duitse succes. Zo is duaal beroepsonderwijs erg conjunctuurgevoelig. Immers, wanneer het eco- nomisch slecht gaat, neemt ook het aanbod van oplei- dingsplekken af. Ook toont onderzoek van IFO-eco- noom Ludger Wössmann aan dat scholing binnen het bedrijf weliswaar de initiële kansen op een baan vergroot, maar dat op latere leeftijd problemen kunnen ontstaan. De aangeleerde vaardigheden zouden te specifiek en beperkt toe- pasbaar zijn en werkne- mers lopen dan het gevaar overbodig te worden.

Deze kritiek vindt gehoor in Duitsland. Busse: ‘Men probeert de duale oplei- ding zo breed mogelijk te maken, zodat jongeren die bijvoorbeeld zijn opgeleid in elektrotechniek, ook ge- makkelijk aan de slag kun- nen bij een autobouwer.’

Ook hier komt duaal beroepsonderwijs op, maar de achterstand op Duitsland is nog groot. FOTO: PHIL NIJHUIS

